

**PRVI
SLOVENSKI
PIKNIK V
BUDIMPEŠTI
STR. 5
NA PETROVO
POD
LUGAŠOM
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 7. julija 2005 ☼ Leto XV, št. 14, cena: 50 Ft

SEMINAR ZA PORABSKE UČITELJE NA RAZPOTJU

Približno štiri desetletja se slovenski učitelji in kulturni delavci ob koncu šolskega leta odpravljajo na Seminar slovenskega jezika in kulture v Slovenijo. Sprva je izobraževanje bilo dvotedensko, pred dobrim desetletjem smo ga na željo sodelujočih skrajšali na teden dni, posodobili oblike dela in maksimalno prilagodili vsebine željam in potrebam udeležencev. Približno zadnjih pet let je seminar še krajši – tako so spet želeli udeleženci – saj se nanj odpotuje v ponedeljek popoldne, vrnitev pa je v petek popoldne. Kraj seminarja prav tako izberejo sodelujoči, po navadi so to prestižne lokacije (Bled, Portorož, Škofja Loka, Terme Zreče in letos Piran). Seminar organizira tista organizacijska enota Zavoda RS za šolstvo, v kateri leži izbrani kraj, letos je to bila OE Koper in njen predstojnik mag. Mirko Zorman, ki je ves čas vestno skrbel, da je vse teklo, kot mora, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

Že predpriprave so dale slutiti, da bo problem s številom udeležencev. Res je v Porabju le 13 učiteljev, ki poučujejo slovenski jezik, res pa je tudi, da jih je še nekaj, ki so končali študij slovenščine, in verjetno ne želijo, da bi njihova diploma bila mrtvi kapital. Tu so še slovenske vzgojiteljice in številni kulturni delavci, ki bi se prav tako lahko udeležili seminarja. No, končno število prijavljenih je bilo 9, od tega le 5 učiteljev, ki poučujejo slovenščino – 3 monoštrske in 2 seniški. Ja, če me spomin

Porabski učitelji na obali v Piranu

ne vara, imamo narodnostno šolo s poukom slovenščine in učitelje, ki le-to poučujejo, tudi v Števanovcih...

Pa gremo k letošnjemu programu seminarja, ki se je odvijal od 20. do 24. junija v Hotelu Piran. Zastavljen je bil tako, da bi sodelujoči pridobili veliko novih, uporabnih znanj za svoje delo. Prvi delovni dan (v torek) smo obiskali OŠ Lucija pri Portorožu, opazovali dve uri pouka in se pogovarjali z učitelji ter vodstvom šole. V popoldanskem času smo videno razčlenili in praktično utrdili. V sredo smo se najprej srečali z dr. Zinko Zorko, ki že več kot tri desetletja sodeluje na seminarjih za porabske učitelje, jim po-

sreduje nova, dragocena znanja, pedagoški optimizem in ljubezen do ohranjanja narčne govorice.

Ker želimo, naj bo pouk jezika sodoben in privlačen, moramo vanj vključevati tudi sodobne medije, predvsem računalnik; novih spoznanj o tem smo bili deležni v popoldanskem času. Pred sprejemom, na katerem so nas pozdravili predstavniki slovenskega šolskega ministrstva, Zavoda RS za šolstvo in madžarskega veleposlaništva v Ljubljani, smo si vodeno ogledali čudovito mesto Piran in podrobno spoznali njegove znamenitosti. Četrtrkova dopoldanska pedagoška delavnica je bila namenjena

spoznavanju tvorjenja krajših neumetnostnih besedil, v sončnem popoldnevu pa smo uživali na izletu z ladjo. Ogledali smo si krajinski park Sečovelske soline.

Zadnji dan seminarja, v petek, smo najprej obnovljali znanje o metodah zgodnjega učenja slovenščine kot drugega jezika, v zadnjem predavanju pa smo imeli priložnost usmeriti pogled čez mejo, k Slovincem v Italijo: svetovalka za slovenske šole v Italiji Andreja Duhovnik Antonij nam je na zanimiv način predstavila življenje in delo slovenskih šol v Italiji. Potem je bilo le še slovo in nekaj sto kilometrov poti do doma... Ob koncu seminarja se udele-

žence tudi povpraša, kako in kaj v bodoče. O letošnjem seminarju (lokaciji, vsebini, organizaciji) so zapisali same superlative. Tudi o tem, da so pridobili mnogo koristnih in uporabnih znanj, da jim je pomembno izkoristiti priložnost za komunikacijo v slovenskem jeziku. Celo priložnost za osebno rast je bila omenjena. Zanimive možnosti, na primer raba slovenščine na delovnem mestu, pa niso bile omenjene. Interpretacijo dejstva, ki vzbuja različne misli, prepisčam bralcem tega zapisa.

Kako in kaj pa s seminarjem v bodoče? Skoraj vsi letošnji udeleženci, razen dveh, menijo, naj bo v prihodnje seminar na dve leti. Če to dejstvo jemljemo kot samoumevno, in ne vključimo poznavanja konteksta, pač rečem v redu. In – kaj je kontekst? Stvari, ki zahtevajo od učiteljev ogromno dela, izobraževanja, odgovornosti in lojalnosti do poklica in jezika: napovedan prehod na dvojezični program, dejansko stanje pouka SJ, nujnost izobraževanja, sprememba odnosa do le-tega in še bi lahko naštevala. Kako si pravzaprav vse to predstavljate???

Treba se bo temeljito pogovoriti in preudarno odločiti. In dojeti resnost položaja. Predvsem pa – v dobro učencev in pouka slovenskega jezika, v dobro ohranjanja narodnostnih vrednot – dojeti, da je za učinkovit pouk slovenščine v učilnicah in izven njih odgovoren učitelj!

Valerija Perger
(Posnetek: E. Lazar)

Ljubljana: obisk madžarskega zunanjega ministra Ferenca Somogyija

PROBLEMI SLOVENCEV NA MADŽARSKEM - V OZADJU

Če drži poročilo Slovenske tiskovne agencije - in nobe- nega razloga ni, da mu ne bi verjeli - potlej sta se zunanja ministra Slovenije in Madžarske Dimitrij Rupel in Ferenc Somogyi na pogovoru v Ljubljani problematike Porabskih Slovencev dotaknila zgolj na načelni ravni, ki postaja vse bolj oddaljena od konkretne problematike slovenske manjšine na Madžarskem. Največ pozornosti sta ministra namenila evropskim temam in napovedala, da se bodo 11. julija v Budimpešti pogovarjali zunanji ministri Višegradske skupine, ki jo tvorijo Češka, Slovaška, Poljska in Madžarska, skupaj s Slovenijo in Avstrijo pa sestavljajo regionalno partnerstvo.

Dr. Dimitrij Rupel je dejal, da si Slovenija želi več ugodnosti za slovensko manjšino na Madžarskem, zlasti pri iz-

vedbi manjšinskih medijskih projektov in projektov na področju šolstva. Ferenc Somogyi pa je poudaril, da je sodelovanje med državama tudi na tem področju brez trenj, četudi pri tem vprašanju prihaja do posameznih težav. Madžarska poskuša poiskati finančne vire, kot so na primer subvencije solam in publikacijam. Poskušala bo rešiti tudi vprašanje manjšinskega radija.

Zaradi dolžine obiska, le nekaj ur, ni bilo niti priložnosti za poglobljene in konkretnije pogovore. Dan pred obiskom so slovenskega zunanjega ministra temeljito seznanili z aktualnimi problemi Slovencev na Madžarskem na pogovoru, na katerem so bili predsednika Državne slovenske samouprave in Zveze Slovencev, Martin Ropoš in Jože Ilir-

nók, in slovenski generalni konzul v Monoštru Marko Sotlar.

Zunanjega ministra Ferenca Somogyija so sprejeli tudi premier Janez Janša, predsednik državnega zbora France Cukjati in ljubljanska županja Danica Simšič. Na pogovoru pri premieru je bilo poudarjeno, da morata državi povečati gospodarske stike in čezmejno sodelovanje. Sicer pa so se pogovarjali o že znanih temah, kot so pomen petega prometnega koridorja, o vlogi Luke Koper za obe gospodarstvi in napovedali več poletov madžarske letalske družbe Malév med Budimpešto in Ljubljano.

Na poti iz Ljubljane v Budimpešto je imel zunanji minister Ferenc Somogyi v Lendavi pogovor z vodstvom prekmurskih Madžarov.

er

Sprejem ob dnevu državnosti

Slovenski državni praznik, 25. junij, so proslavili tudi v Monoštru. Ob dnevu državnosti je Slovenski generalni konzul v Monoštru priredil sprejem, katerega so se udeležili predstavniki družbenega in političnega življenja županije Vas in Zala ter Prekmurja, oziroma predstavniki Porabskih Slovencev in prekmurskih Madžarov.

V svojem pozdravnem nagovoru je generalni konzul Marko Sotlar med drugim povedal: *«Letos mineva 14 let od prelomnih dogodkov, ki so usodno zaznamovali slovenski narod ne samo v domovini, ampak tudi v zamejstvu. Dolgoletni sen o lastni samostojnosti in neodvisnosti je dne 25. junija 1991 postal resničnost. Tega dne smo stopili na novo pot negotovosti v lastno prihodnost, pa vendarle z gotovimi in jasno zastavljenimi cilji. Ti cilji so se v dobrem desetletju tudi uresničili, pri čemer to ni zasluga samo Slovencev, pač pa vseh, ki to državo tvorijo. Slovenija je država vseh svojih državljanov in državljanek, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe, pravi slovenska ustava. Prav ta Ustava pa tudi določa, da država Slovenija varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti, kakor tudi, da skrbi za avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, med katerimi so seveda tudi Porabski Slovenci... Prav je, da se ob takšnih praznikih, kakor tudi, da skrbi za avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, med katerimi so seveda tudi Porabski Slovenci... Prav je, da se ob takšnih praznikih, kot je dan državnosti Republike Slovenije, spomnimo tudi takšnih dogodkov in takšnih pogodb, ki sta jih sklenili obe državi, Madžarska in Slovenija, in ki so bile plod prijateljstva in dobrososedskega sodelovanja na vseh področjih, na področju zaščite obeh manjšin pa še posebej. To omenjam zato, ker me navdaja občutek, da se v zadnjem času nekako skuša pozabiti na tisto, kar predstavlja temelj mednarodnopravnih obveznosti ene in druge države, kar se tiče manjšinske zaščite. Te obveznosti pa so zapisane v Sporazumu, ki zavezuje obe pogodbenici, ne samo Slovenije. Kakšna je realnost, pa lahko vprašate predstavnike obeh manjšin, ki so danes tukaj prisotni, lahko pa se ozrete okrog sebe in že na prvi pogled vidite razlike med Porabjem, kjer živijo naši Slovenci, in med Prekmurjem, kjer živijo naši Madžari.*

Moj današnji namen ni ta, da bi izpostavljali ali celo poglabljali probleme, s katerimi se dnevno ukvarjamo vsi, ki imamo kakršne koli povezave s Slovenci tukaj v Porabju, temveč da opozorim na to, da nas čaka ogromno izzivov v prihodnosti, pri čemer vsi, ki ste danes tukaj prisotni in vsak posameznik izmed vas, lahko na svoj način pomaga pri premagovanju teh izzivov.»

Tabor „Za materinščino“

Od 26. junija do 2. julija je v Monoštru v Slovenskem domu in dijaskem domu srednje šole potekal 2. tabor »Za materinščino«, katerega organizator je bila Zveza Slovencev na Madžarskem. Tabora se je udeležilo 30 učencev iz porabskih osnovnih

šol in gimnazije v Monoštru. V delo so se vključili tudi štiri fantje iz OŠ III. v Murski Soboti. Delo na taboru je potekalo v treh delavnicah, ki so jih vodili mentorji iz Slovenije. Glasbeno-folklorno delavnico je vodila glasbenopedagoginja Marija Ritu-

per, jezikovno delavnico profesor slovenskega jezika Drago Meglič, naravoslovno delavnico pa študent razrednega puoka Gašper Gomboc. Poleg aktivnosti na dopoldanskih delavnicah so se učenci spoznavali s porabskimi vasei, kopali v bazeinu, si ogledali filme. Na sobotni zaključek tabora so povabili tudi starše. (Več o taboru v naši naslednji številki.)

**PORABJE
VSAK
TEDEN**

Gledališka družina Nindrik-indrik na festivali v Mavhinjaj

V vasi Mavhinje v Italiji, gde živijo Slovenci, vsiako drugo leto organizirajo velki gledališki festival. Na njem se notpokazuje gledališča, stera delajo med Slovenci v Italiji. Tej gledališč je rejsan dosta pa je dun vredl ideja, ka geste eden takši festival, ka leko lidge vidijo, kak pa ka delajo. Festival je rejsan velki. Od 16.06. pa do 03.07. je gori stoupilo osemnajst gledališč. Kakšen večer je publika leko vidla celau dvej predstavi. Ob takši večeraj se ma šegou dobiti na glavnom placi ali pod velkim šatorom od osemstou do gezero lidi. Zdjaj pa si leko broдите, kak je špilati predstavo pred telko lidami, ka se razmejo v gledališče.

Na šestom **Festivali zamejskih gledališč**, so po dvej lejta znouva na ouder stoupili porabski majstri gledališča. Gledališka družina Nindrik-indrik se je na svojom drugom gostovanji notpokazala s predstavo **Sto je buj sauseda**. Not so se pokazali 19.06., na tretji den festivala. Velki stra je biu, ka domanja publika nede razmela našo porabsko rejč. Dapa kak vsigdar, je vse bilou kak trbej. Ranč tak kak pred dvema lejtam, gda so oprvin gora stoupili v Mavhinjaj. Te so se notpokazali s predstavo *Krčma Sweet dream*, stero si je vejn najbolje zapoumno *Laci Nemeš*, ka je za špilanje v njej doubou nagrado za najboubkošo moško stransko vlogo.

Zvün gledališča je bilou trno zanimivo potüvanje po krajini, stera nosi menje Kras, pod sterim se razlejlve plavo mordje. Pa če je tista solena voda tak blüzi, jo trbej sprobat. Dapa neje ranč tak blüzi, liki trbej do nje narediti dugo pout, tak ka človek kuman čaka, naj se razladi. Pa te se ladi v vodej edno dvej vöri. Po tistom pa trbej po gnakoj pouti nazaj. Laci, Pišta pa Mesi so prešteli 534 stub, tak je človek znouva cejli vrouči pa moker od riti do slejdnjoga vlasa. Dapa vse trbej sprobat v žitki, tak bar pravijo.

Eške nika od organizatorov. Cejli festival organizirajo moški pa ženske iz **Kulturnoga društva Mavhinje-Cerovlje**. Delajo cejle dneve pa noči, pa so na konci vsigdar trno vesel, ka je vse vredl bilou. Tak je bilou na toum šestom festivali tö, pa vüpanje mamo, ka de na slejdnjom tam za dvej lejti ranč tak.

M. Roš

SVETOVNEMU DNEVU VODA OB ROB

Obalna mesta imajo poseben čar in samobitno vzdušje. Voda je vir življenja, toda leta lahko v nekem nepričakovanem trenutku tudi ugasne življenja. Modro Jadransko morje je oživilo Benetke, to enkratno mesto, mesto nepreseljive lepote. Kot kakšen muzej na prostem varuje okamenela lepote srednjega veka, renesanse in baroka, ki se v blišču škrlatne večerne zarje ponosno ogledujejo v vodni gladini Kanala Grande. Le bog ve, ali bodo zlati žarki vzhajajočega sonca jutri še lahko pozdravili to zatočišče zaljublencev ali se pa za vedno potopi v morje in bodo le pozni potomci našli enkrat njegove sledove, kakor so našli pompejske izkopanine 1700 let po tistem, ko je opustošujoča lava, ki se je valila iz vezuvskega ognjenika, popolnoma uničila Pompeje.

Dosti lepega sem že videla po svetu v šestih desetletjih svojega življenja, toda najlepše, kar sem videla, je moja nekdanja domovina Slovenija. Ta dežela oživlja v moji domisljiji pravljčni svet otroških beril, v njej na vsakem koraku lahko naletim na prave čudeže naravnih lepote, kjer se zliva sinjina brezkončnega Jadranskega morja s sinjino neba, kamor se ponosno povzpne najo visoke gore z zasneženimi kapami na vrhovih. Očarljivo je morje. Njegova tajinstvena romantika navdihuje pesnike, pisatelje, oživlja davno pokopana upanja, včasih, s svojo nemirno razburkanostjo, s strahom napolni ljudi, ki bi radi pokorili naravo. Drugičkrat nas ta ogromna mirna vodna masa sladko zaziba v sen. Med visokimi gorami Slovenije se kot dragocen nakit skrivajo temnomodra

gorska jezera z ledeno mrzlo vodo, ki s povešenim pogledom in skromnim razkrivajo svetovnemu popotniku svoje lepote. Zapeljujejo popotnika, naj se povzpe v vrtohlave višave Vogla, da bi od tam vrgel pogled na megleno temnomodro vodno gladino Bohinjskega jezera. Zapeljujejo popotnika, da bi pozvonil v majhni cerkvi, ki že od davna stoji na otoku Blejskega jezera, morda najlepšega jezera sveta, upajoč, da se mu uresniči tudi najbolj skrite želje.

Morda v svetovni književnosti nihče ni postavil tako lepega, v rime skovanega spomenika svoji ljubljene reki, kakor je to storil Simon Gregorčič. »(...) krasna si hči planin! Tvoj tek je živ in je legak, ko hod deklet s planine, in jasna si ko gorski zrak, in glasna si, kot spev krepak, planinske je mladine - krasna si hči planin! Rad gledam ti v valove bodre, valove te zeleno-modre: temna zelen planinskih trav in vedra višnjevo višav lepo se v njih je zlila, (...)« Njena voda je še danes kristalno čista, njena okolica prista narava, eden od zadnjih nedotaknutih kotičkov sveta.

Voda z vsemi svojimi oblikami, naj bo to talna voda, reka, jezero ali morje, lahko odloča o usodi posameznih regij, celo lahko odloča o bodočnosti našega »modrega planeta«. Ob veletokih so nastale prve visoke kulture: v Mezopotamiji ob Tigrisu in Evfratu, na Kitajskem ob reki Jangcekiang in ob Rumeni reki, v Egiptu ob Nilu, v Indiji ob Gangesu. Te reke so omogočile hlajenje, čiščenje, namakalno poljedelstvo, torej nastanek civilizacije. Življenje nastaja iz vode, sestoji se v prvi vrsti iz

vode in brez nje tako človek, kakor žival v nekaj dneh umre. Približno 60 odstotkov človeškega organizma, 90 odstotkov embriionalnega organizma in 71 odstotkov naše Zemlje sestavlja voda. Danes več kot milijarda ljudi na Zemlji ne pride do čiste pitne vode, kljub temu da je Organizacija združenih narodov (OZN) že leta 1977 deklarirala pravico dostopnosti do čiste pitne vode za vse narode sveta. Voda se namreč z ničemer ne more nadomestiti, vprašanje vode je vprašanje življenja in smrti. V manj razvitih državah povzroča okužena voda blizu 80 odstotkov vseh obolenj. Voda je ena izmed najvažnejših prvin življenja, zato je dolžnost vsakega izmed nas, da ta naravni zaklad štimo tudi predvsem našim potomcem in s tem zaščitimo tudi naravo in okolje. Odmiranje gozdov Srednje Evrope je posledica večdesetletnega onesnaževanja zraka, ki ga povzročajo izpušni plini avtomobilov ter različni plini iz tovarn in termoelektrarn. Grozljiv prizor odmiranja gozdov, prizor mrtvih gozdov ni le estetsko vprašanje. Odmiranje gozdnega sklada rani tudi edega najbolj učinkovitih naravnih rezervarjev vode. En sam hektar gozdne površine z ugodno strukturo lahko uskladišči kar dva milijona litrov vode, dočim prelog pusti neovirano odteči 12 odstotkov padavin, pašnik 30 odstotkov, njiva, torej orna zemlja celo 35 odstotkov padavin.

»Voda kakor duša je človeška, iz nebes prihaja dol, v nebesa se povzpne ponovno in znova pride na Zemljo.« (Johann Wolfgang von Goethe, prevod - S.G.)

Suzana Guoth

OD SLOVENIJE...

Proslavili 14 let slovenske samostojnosti

Osrednja slovesnost ob 14. obletnici samostojne Slovenije je potekala na predvečer dneva državnosti, 24. junija, na Trgu republike v Ljubljani. Pred tem je v državnem zboru potekala slavnostna seja, na kateri je bil slavnostni govornik podpredsednik državnega zbora Marko Pavliha. Predsednik države Janez Drnovšek je v svojem govoru na Trgu republike dejal, da so Slovenci v 14 letih upravičili obstoj svoje države. Ves čas so jo pozitivno razvijali in dosegali nadpovprečno gospodarsko rast. Pogoste so ocene, da je prav Slovenija najbolje izvedla prehod iz socialističnega v tržno gospodarstvo in pri tem najbolje ohranila socialna ravnotežja, je še poudaril predsednik države. Demokracijo je v svoji poslanici pred državnim praznikom izpostavil predsednik vlade Janez Janša. Kot je dejal, se demokracija navzven manifestira predvsem v pravici državljan in državljanov, da na volitvah izberejo tiste, ki jim glede prihodnosti največ zaupajo. Zapisal je še, da se vlada trudi izpolniti predvolilne obljube, njen temeljni cilj pa je približevanje ravni življenja državljanov tisti v najbolj razvitih državah Evrope.

V Ljubljani mednarodna konferenca sveta NATO-Rusija

Več kot 150 predstavnikov 27 držav se je v Ljubljani udeležilo mednarodne konference sveta NATO-Rusija. Veliko pozornosti so namenili predvsem problematiki terorizma v luči krepitve sodelovanja pri preprečevanju terorističnih dejanj in njihovih posledic. Kot je poudaril slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, je »terorizem na vrhu našega dnevnega reda«. Gre za grozno, ki ne upošteva meja, zato je po njegovih besedah potrebno koordinirati dejavnosti boja proti terorizmu.

Rupel je prav tako poudaril, da Slovenija najodločneje obsoja terorizem. Zanj, kot je dodal, ni in ne more biti nobenih opravičil. Noben cilj, ne glede na to, kako legitimen je, ne more biti opravičilo za teroristične napade in dejanja, je prepričan vodja slovenske diplomacije.

„Največji zaklad na svejti je lübezen“

Gda je zacingo telefon v naši pisarni pa se je na drugom konci žnjaure zglaslo prijeten mladi ženski glas s pozvanjem na kulturni program OŠ Števanovci, so se mi laumpe do vuj potegnile. Pomauč-

je Magdalenka mejla svoje padaše, druge gusare, kaloze, steri so delali pri njenom dejdaku pa so ji stauplili na pomauč. Med tejni je mali strah Bau-Bau pomagjo najbole deklčični Magdalenki. Zaklad,

skrajej prijazno, simpatično lerenco Anito Simonič, s sterov mo od geseni dale sodevalovi, vkuper delali s strani Slovenske zveze tu. Po tau igri so se pa z glasbenim programom nota pokazali mlajši iz Bogojine, stere je sprvodo sam ravnatelj tu. Toga tala programa je zaprla domanja šaula s folklorno skupinov, stero je sprvajo na harmoniko Boris Velner iz Vučje Go-

dobro pripravljeno skupino leko gora držimo v števanovskoj šauli.

Gda so se mlajši vónadelali, so pa leko šli se brsat futbol, potistim pa na obed v hotel Apát. Za obedom so števanovske lerence svoje goste pelale v Monošter, gde njim je gospaud župnik fare Gorenji Senik Feri Merkli notapokazo baročno katoliško cerkev. Gostitelom je bilau pre-

Mačkovski »pirati« na odri

nica ravnatela, stera je vodja šaulske mlšače folklorne skupine to, Anica Szalai, se je od tejm tu nej spozabila, ka je nej samo delati vkuper lepau, liki svetiti tu. OŠ Števanovci je na konci šaulskega leta me la na programi srečanje partnerski šaul iz Prekmurja. Mlajši so s svojimi školniki, lerencami iz OŠ Mačkovci pa Bogojine najprvim poglednili šaulo, so se spoznavali z domanjimi lerencami, mlajši. Po pozdravi lerence Anice Szalai se je začno veselili program v kulturnom daumi. Oder kulturnoga dauma se je vcejlak vomejpo. Pred nami je stala morskja obala (tengerpart) z eno malo kučov, v sterov so živel strahovi (szörnyek). V tau kučici je kapitan Hac v svojom življenji skriu zaklad (kincs) za svojo vnučico Magdalenko. Kapitan Hac je že pokojni, zaklad pa škē najti en drugi gusar, kaloz, Lesena Nauga. Te kaloz veliko nevolu dela, se grdau drži, ka misli, ka je tau zlat. Zato je zgrabo vnučico Magdalenko pa go je pregnau v tau kučico s tejm namenom, ka on najde zlat, etak de bogati, Magdalenko de pa emo za svojo dekljo, lübo. Samo ka

zlat so pa iskali vsi gusari pa strahovi. Na konci se je dojn gusari, kalozi Leseni Naugi posrečilo najti ladao, v sterov bi mogo biti zaklad. Samo ka je namesto zlata najšo en papir, steroga ške tapreštetati nej vedo. Vnučica Magdalenka nam je tapreštetja reči, s sterimi se je dejdak etak poslovijo od nje »Največji zaklad (kincs) na svejti je lübezen«. Na tau so se pa vsi radostno vkuper prijali pa veselo v lübezni zapojevali pesem. Dobro bi bilau, če se mi odrasli, vözraščeni v vsakdanjšom življenji, v držini, v slöjzbi, gde je clovek trifrtale dneva, se s toga tu nikdar nej spozabili.

Igro, stera je držala skur vöro, so zašpilali mlajši od prvoga do petoga razreda podružnične šaul v Mačkovci, stera se drži k centralnoj šauli v Puconci. Zatau je pa eške sam ravnatelj gospod Nemeč prišo nji poglednit, ka je velko poštenje za tau deco, eške bola pa za mentorico dramske skupine Anito Simonič. Mlajši so bili vse hvalo vredni, telko vse se navčiti pa ške dobro zašpilati, je za takšno malo deco velko delo. Posaba sam vesela, ka sam leko spoznala

mile. Škoda, ka je mentorica Marija Rituper nej mogla videti tiste bleščece oči, vesele obraze, flajsne noge pa čüti popejvanja na odri, stere je s svojim tröjdom ranč ona pripravila. Rejsan so zlati tej mlajši. Na Slovenskoj zvezi smo preveč radi, ka takšno

več žau, ka so se gostje mogli napautiti domau, etak je en tau programa tauusto. No, vej pa naj za drgauč nika tu ostane za poglednit. Bile sva srečni s kolegico Gyöngyi Bajzek, ka sva leko bile med števanovčani pa njinjimi gosti.

Klara Fodor

GLUHA LOZA V PORABJU

»Hodil po zemlji sem naši in dobil čir na želodcu ...« Tomaž Šalamun, primus inter paries med slovenskimi pesniki, s svojo ironično-sarkastično držo ne postavlja na ogled svojega jaza, temveč v obupu hic et nunc kriči: »Tukaj sem. Živim!« Priznan in cenjen na tujem, prezrt na domači grudi.

Tudi Slovenci so tukaj, v od boga pogosto pozabljeni deželi, kjer živi povest o dobrih ljudeh: o ljudeh, ki govorijo drugače. Gučijo. Že v šestem stoletju so njihovi predniki »preplavalali tisto rusko reko« in poselili to gluho lozo, kamor ne seže pogled. Pogled tistih, ki od »divide et impera« poznajo zgolj tisto drugo. In zakaj ta hosta zaduši sleherni krik prebujenih, v očeh ostalih zaslepljenih, če ne zato, ker strategije jezikovne politike ne podpira ne domača ne večinska stran?

Dvojezičnost se začne pri domačem ognjišču z Martinom Krpanom, s Kurentom in Kekcem. Šele ko bodo porabski otroci vajeni z dober den otopliti led na naših prsih, ko bo blagozvočna slovenska reč v zavesti staroselcev, bo na gluho lozo posijalo sonce. Šele takrat bo Slovenec Slovencu Slovenec. In ko bo pesnik prihodnjič lazil v »Blatni Dol«, bo mogoče odnesel kaj več od rane na želodcu ...

Drago Meglič

Prvi slovenski piknik v Budimpešti

Slovensko društvo v Budimpešti je že pred leti stelo piknik organizirati, dapa smo vsigdar pejnaze šparali. Ko

pripravili, pozvali smo Gorické lajkoše pa sakalovsko folklorno skupino.

Naši gostje so bili veleposla-

vse vcuj pripravile, tak ka smo dobro skujali. Od dau ma smo pa še ženske dostafele pokaraje prinesle, Hanžekovi eše dinko torto, Aniko Karba iz Sakalauvec pa dinski kauk. Takšen pokaraj smo spekle, kak smo prvin pekli, vózrejzani pokaraj, prke makove, orejove pogače, kifline in ne morem našeti, kelko fele. Gda smo se najedli, te se je začno ples

bijo, dapa lejpi, tej edni smo večer do devete vóre vöpo tegnili.

Najlepše se za(h)valim gostom, ka so prišli k nam. Zavalim se našim lidam, ka smo se tak lepau zbrali, najbole pa tistim, steri so že od zazranka tam bili pa pomagali. Zdaj sam vidla, če vküp držimo pa si pomagamo, kak dalec leko pridemo, ka se nam vse posreči. Tau bi

S sakalovskimi folkloristi so se zavrteli, gostje tó.

nčno smo se letos tak odla učili, da ga priredimo v čast samostojnosti R Slovenije. Za mesto piknika smo si izbrali Bokai kert, tau je v 18. okrožju, v Lórinču, gde mammo slovensko samoupravo tó. Tau je eden lejpi park z odrom, mesto je za küenje pa smo meli šator gorpоставlenoga.

18. juníuša smo edni že rano gorstanili pa šli v Bokai kert se pripraviti. Kúpili smo mesau, zelenjavo, začimbe, ka je potrebno vcuj k bograča pa pörkölt, ka smo küjali. Kulturni program smo tó

nik Andrej Gerenčer z ženo, pooblašteni minister Marko Pogačnik pa prva sekretar ka Ksenija Škrilec z družino. Te den je fejst vrauče bilau, sonce je peklo na oder pa na publiko tó. Sakalovski folkloristi so tak flajnsni bili, ka so goste pa našo lústvo vse na oder pozvali plesat. Takšno djukanje pa ples je bijo kak nikdar. Slovencov iz Budimpešte je tó dosti bilau pa smo se dobro počútili. Med tejn sta dva glavna küjara küjala, Feri Hanžek pörkölt, Gusti Škaper pa bograč. Ženske smo že rano

Na pikniku smo meli dosti dobrot.

pred šatorom pa spejvanje. Igrali so Lajkoši pa Hugo Čerpnjak. Hugo je že zazrankoma začno, z njim je spejvala Nežka Bajzek tak, ka je cejli den veselo bilau. Začetek je malo težki bijo, konec pa dober in veseli, tak ka leko povejmo, ka se je dobro končalo. Dugi den je

vsigdar tak mogli delati. Za(h)valim se Zvezí Slovencev, da so nam pomagali pri tejm, ka so skupine v Pešt pripelali, Slovenski samoupravi v Lórinču pa, ka so nam takšno lejpo mesto sprajli.

Irena Pavlič

Koncert slovenskega pevskega zbora iz Makedonije

Enkratno doživetje

28. julija je v Monoštru gostoval komorni pevski zbor France Prešeren iz Skopja v Makedoniji, ki deluje v okviru tamkajšnjega Slovenskega združenja. Slovensko združenje je nastalo leta 1994 kot potreba in želja Slovencev v Makedoniji, da bi ohranili svojo identiteto, jezikovno in kulturno dediščino svojih prednikov. Od vseh dejavnosti, ki jih Združenje opravlja, so najvažnejše: mesečna srečanja članov v prostorih Združenja, redno delo knjižnice, pevski zbor, organiziranje dopolnilnega pouka slovenskega jezika, literature in kulture ter tečaja slovenskega jezika.

Ko je leta 1994 nastalo slovensko združenje France Prešeren, se je pojavila tudi želja, da

Pevski zbor France Prešeren s solistoma

bi združenje imelo pevski zbor. Zamisel se je uresničila šele le-

ta 1997, ko se je skupinica pevk začela redno sestajati in

prepevati znane slovenske narodne pesmi. Skupina se je počasi večala, pridružili so se ji tudi makedonski pevci in kmalu je prerasla v komorni pevski zbor France Prešeren, s 34 pevci, ki zelo uspešno deluje pod strokovnim vodstvom dirigenta Tomislava Sopova. S svojim programom so pevci navdušili tudi publiko v Monoštru, v sporedu so se prepletale priredbe slovenskih in makedonskih narodnih pesmi, zapeli pa so nam tudi nekaj bisercčkov svetovne zborovske literature. Poslušalce sta posebej navdušila solista, člana operne hiše v Skopju, sopranistka Irena Zajkova in tenorist Bilen Emínov.

M.S.

... DO MADŽARSKE

Usklajevanje strank o manjšem parlamentu

Na pobudo manjše koalicijske stranke so prejšnji teden stranke madžarskega parlamenta usklajevale mnenja, kako zmanjšati število poslancev v madžarskem parlamentu, ki ima trenutno skoraj štiristo poslanskih sedežev. Po sestanku so vse stranke izjavile, da je možnost za konsenz. Svobodni demokrati bi nov volilni sistem, katerega rezultat bi bil manjši parlament, uvedli pred volitvami leta 2010, kajti menijo, da se eno leto pred volitvami ne spodobi spremeniti volilnega sistema. Opozicijski FIDESZ je za parlament z 200-250 poslanci, podpira pa kombinirani volilni sistem. Enakega mnenja so tudi socialisti. Le manjša opozicijska stranka, Demokrati forum, bi želela večinski volilni sistem in samo en kog volitev.

MÁÉRT po poletnih počitnicah

Madžarski zunanji minister je na srečanju s prekmurskimi Madžari izjavil, da bo Stalno madžarsko zasedanje sklicano po poletnih počitnicah, kajti vlada želi zasedanje pripraviti na ravni ekspertov, da bi se izognila političnim prizvokom. Na vprašanje Györgya Tomke o odpiranju madžarskega generalnega konzulata v Lendavi je dejal, da bo to odvisno tudi od finančnih možnosti zunanjega ministrstva, nastala pa je tudi nova situacija, namreč obe državi sta že v Evropski uniji.

Porabje končno tednik

Časopis Porabje bo od 1. julija naprej izhajal kot tednik na osmih straneh. Prva naša tedenska številka bo z datumom 7. julij. Finansiranje časopisa zagotavljata dva vira, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je letos za časopis odobrila trinajst milijonov, Javni sklad za narodne in etnične manjšine v prvem krogu 13.694.562 forintov. Na podlagi naknadno vložene prošnje pri skladu so nam prejšnji teden odobrili še 2,5 milijona forintov. Za manjkajoča sredstva smo vložili prošnjo pri kompenzacijskem skladu Urada za narodne in etnične manjšine v Budimpešti.

Na petrovo pod lugašom

Znauva mamu autobusno povezavo med Monoštrom in Mursko Soboto. Skur tresti lejt nej vozo autobus med dvōma varašoma. Lani, gda je prvič štarto proti Soboti, je na autobusi dosta prejdnji bilau iz Porabja pa Sombotela. Dapa meni je med tejmi važnimi lidami eden važnejši bijo kak vsi drugi. Nej za volo funkcije, liki zato, ka je on biu šofer 1986.

leta na tistom autobusi, steri je tō v Soboto odo. On se zove **Gabor Lazar**, doma je pa z Dolenjoga Senika. Gda z autonom pri hiši stanem, že ga audalič vidim, ka pod lugašom sedi pa od tistec gleda, sto odi gor pa dol po pauti.

• *Baug daj, Gabi bači, tak delate, kak če bi svetek bijo.*

»Vidiš, zdaj si zavado, zato ka je gnes rejsan svetek. Gnes je petrovo pa tašoga reda je meša, tak ka po vasaj lüstvo ne dela.«

• *Vi tō ne delate?*

»Vejš ka nej, če bi sto, pa bi nej mogo.«

• *Zaka?*

»Zato ka sam ge cejmejstar. Tū pri cerkvi vse ge delam, ranč ka samo meše ne držim. Zvün tauga vse fele tanapravim. Tau je moja briga, če sam se za tau podau, te moram delati. Zdaj, gda sam že v penziji, si telko časa leko vzemam, ka tau tanapravim. Istino, tau zato nej mala briga. Tū mam klūče pri sebi, ge opiram pa zapiram cirkev. Zvoné sam gnes že tō dvakrat mogo notra-

zakapčūvati.«

• *Istino, ka gnes nej slobadno na črešnjo gor tili?*

• *Tak po starom tak pravijo, ka če stoj gor na črešnjo de, te ga Peter dolastrausi.«*

• *Te gnes nete smeli črešnje brati?*

»Meni se od tauga nej trbej bojati, zato ka so cejlak prazne. Letos nika sadja nega.«

• *Dosta lüstva je bilau pri meši?*

»Pri nas trno ne odijo k meši. Pulonje telko je bilau kak po nedelaj. Ge sam ešče telko nej mislo, ka vkūpride.«

• *Dosti brig mate, dapa telko časa ste si zato vzeli, ka pod lugašom malo počivate?*

»Zdaj zato tak vōrno sedim tū, ka na obed čakam. Dapa brodo sam si že na eden dober špricer tō. Tašuga reda, gda je tak vrauče pa sparno, te dobro spadne človeki. Gda sam ešče delo, te sam tak rejdko leko tū sejdo, špricer sam pa samo večer leko spijo, zato ka sam cejli den vozo.«

• *Gde ta ste vozili z autobusom?*

»Sprvuga proto Števanovcom, potistim pa na Gorenji Senik. Dapa dosta sam odo v posebne vožnje tō.«

• *Kama?*

»Zvekšoga sam na Slavsko odo, zato ka je te ešče bila mednarodna linija. Tau je 1986. pa 1987. leta bilau, gda sam v Soboto vozo. Te je ešče zato nej tak bilau kak zdaj. Te je sploj sigurno (strogo) bilau. Prejdnji so nam prajli, naj dosti vō iz

busa ne odimo, z lüstvom naj na guč ne stanemo.«

• *Pa rejsan ste nej na guč stanili?*

»Zaman so nam tašo norijo gučali, mi smo je nej poslūšali. Vejpa padaše smo meli tam. Nej ka smo gučali, ešče švercali smo tō.«

• *Ka ste švercali?*

»Tavō smo sir nosili, notra pa konjak. Za stau forintov smo dobili en sir, za tau smo domau liter Cezar vinjaka prinesli. Gnauk mi na mejnom prehodi pravo carinik, naj odprem tista mala dvera na lejom kraji busa. Ge sam pravo, ka nejnam klūča, zato ka je dvanajset glažov konjaka bilau notra. Of je pravo, ka dočas nemo tādala ušo, dočas ne odprem. Ka sam mogo, dvera sam aupro. Kak sam ge aupro, glaži so se vse vōsipali na asfalt, ge sam pa samo stau tam, kak eden srmak. Carinik je dolapoklekno pa tak gledo notra na tē mala dvera, če ešče geste znautra piti. Gnauk je samo edna mūš vōskaučila. Te je pa še tau nevala bila, ka se ge z njega norca delam.«

• *Ka je z vinjaki bilau?*

»Ka bi bilau? Vse so se vkūpotrli. Mene so pa notravlekli pa so zapisnik (jegyzōkōnyv) napravili. Pa je tak bilau, ka mi potni list vkraj vzemajo. Zato, ka sam te slūžbeni potni list emo. Če sam četrtke v Slovenijo ušo, te sam srejdo v Sombotel mogo titi po potni list. Četrtke večer sam domau prišo, v petek sam že pa v Sombotel ušo, ka sam potni list nazaj neso. Tak nauro je bilau tau vōzmišleno. Pa nej samo tau. Gda je potnik gora na autobus stau, te sam ge s potnoga lista vō mogo spisati podatke. Ime, gda se je naraudo, kama dé, gda nazaj pride, vse. Samo tau nej, sto ma je boter.«

• *Kak dugo je stau autobus v Soboti?*

»V šestoj smo tavō šli, v dveji vōri smo štartali iz Sobote nazaj.«

• *Kelko lüstva se je vozilo s*

lej autobusom?

»Sprvuga dosta, potistim pa že vsigdar menje. Dapa, gda sam iz Sobote nazaj ušo, je bus vsigdar puni biu.«

• *Kak tau?*

»Zato, ka sam tiste »prave Slovence« pelo domau. Do Šalovec je bus puni bijo. Tam smo pri krčmej, pri Rudini, stanili pa smo geli pa pili. Tam so oni kartico rejšili. Vidiš, ge sam taši pojep bijo.«

Članek v stari novinaj je Gabor Lazar tadjau za spomin.

• *Te so vas v Soboti tak čakali kak Mešijaša, nej?*

»Ešče kak so nas čakali. Tiste babe so se vse korile. Bilau tak, ka sir nej dojšo pa baba meni tak prajla, ka me go razglasi, zato ka sam ji ge obečo pa itak nej dobila sira. Vejš, zato doste brige sam ge emo.«

• *Srce vam je zato te klepalo, gda ste se prejčk meje pelali?*

»Pa vejš, vse sam trpeto. Pej-naze sam skrivo, nej ka bi najšli, ka več mam pri sebi kak je tistoga reda človek leko neso. Bilau je tak, ka naprej gde šofer sedi, tam sam pod plej not stisko pejnaze. Kak se je autobus dročko do Sobote, so se pejnaze nikam doj počujnsili. Jaj, mati boža, ka sam se ge mantrau, dočas sam je na prejšspravo.

Vejš, sto so se ešče z menov vozili v Soboto? Gospaud Kūhar. Zato, ka so oni nej dalač kraj doma bili. Vsig-

dar so naprej sejdlj kak eden kalauz. Vsigdar so potne liste vkūpbrali, naj hitreje se leko prejčk granice pelamo. Gnauk je eden taši zabit gorstau po na autobus pa tak pravo popi: »Es poslūšajte, stari, sedte si dol na rit. Sto je vam dopūsto, ka potne liste vkūp leko poberete?« Jaj, vejš, kak je name sram bilau, ranč sam tamta nej smo gledati. Dapa zdaj mi je nika na pamet prišlo, tau ti

moram prajti. Gda sam še proto Števanovcam vozo, je gnauk edna stara baba čakala na autobus, sarho ka na drugoj kraji ceste, kak bi trbelo. Stanem z busom pa go pitam, kama ške titi. Ona pravi, ka v Varaš. Ge ji te pravim, naj dé kaulke busa. Ona mi pa pravi: »Kak bi ge kaulak ušla, gda v Varaš škem titi.« Dvera je odprla tam, gde sam ge sejdo pa tak gor na autobus prišla.«

• *Prejčk vas se je vlejkla?*

»Vlejkla bi se, samo sam ge gorstano.«

• *Kak je bilau, gda ste v penzijo odliši?*

»Sploj lagvo. Prvo leto sam gledo autobuse, kak so gor pa dol šli pred hišov, ge sam je pa nej mogo voziti. Vejš, kak je tau namé bolelo? Tau je bilau mojo življenje. Miliaun kilomejtrov sam vozo tak, ka sam nej emo nesreče.«

K. Holec

OTROŠKI

Mlašeči guči pri Malom potoki

Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče Mali potok. Že od negda so se tam špilali mali lidge iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz Male vesi. Eške gnesden je tak. Té Mali potok, vse tiste drejve kouli njega, raki in ribe v njem so čule čuda mlašečoga pogačavanja in tou eške itak poslušajo.

Eden odide, drugi pride

Pri Malom potoki v Maloj vesi je bilou kak vseposedi. Mlajši so gratali vekši, za tistimi vekšimi mlajšami so prišli mali mlajši. Tej krog žitka je vseposedi gnaki, pa zakoj bi nej biu pri Malom potoki v Maloj vesi tó. Od cejle družbe, ka smo jo spoznali v vsej tej mejescaj je Feri grato prvi velki. Samo tak nagnouk ga je več nej migalo biti z mlajšimi padašami. Najšo si je malo vekše padaše, ka so že dugo nej odli k Malomi potoki. Grato je trno zaljubljeni, dapa od cigaretinov je več nej brodo. Tisti mlajši, ka so ostanili pri Malom potoki, so najprva nej vpamet vzeli, ka Ferina več nega med nji.

- *Leko, ka je kaj betežen grato.* - si je na glas brodila mala Vera. - *Pojmo k njemi domou, ka mo vidli, kak je z njim!*

- *Vej pa že zdrav grata, pa nam vovodi, kak je z njim bilou.* - je Djoužek nej škeu spod debele sence pri potoki.

- *Gvišno, gvišno.* - si je ladu nogo v vodej Francek. - *Leko nam povej kaj špajnsoga od toga, zakoj je doma ostanu.* *Un je tou vsigdar vedo povedati.*

Dapa tou so nej nigdar zvedli. Kak bi pa, vej pa je Feri lango kouli po vesi z novimi vekšimi pa sterejšimi padaši. Kouli je lango ranč s tistimi padaši, steri so ga vzeji medse, gda je biu eške trno mladi pa mali in so uni meli svoje guče pri Malom potoki.

- *Tak si brodim, ka ga več nede med nas.* - si je brodila mala Rožika. - *Nika je nej betežen biu. Tak nagnouk je grato trno velki pojev.*

- *Brodim si, ka istino maš! Eto sam sou mimo baute. Tam so se naganjali z biciklini, un pa vekši podje. Tak sam ga pozdravo, kak se mam šegou pokloniti. Ranč me je nej pogledno, ka pa, ka bi mi kaj povedo nazaj, rejšan je trno velki grato.* - je povedo od toga eške Boris iz Lublane.

Lažo bi, če bi pravo, ka ji je tou nej tak malo čemerilo, pa bi nej gučo po istini, če bi vam tumačo, ka so zatoga volo nej bili žalostni. Dapa čemeri pa žalost premenita, kak vej premeniti vse v naši žitkaj. Kroug žitka se je vrto tadale in že malo po tistom je med mlajše pri Malom potoki prišo od Lujzeka mlajši brat. Tak je Lujzek več nej biu mali Lujzek, liki je mali grato njegvi brat. Že za dva dneva so se smedjali z maloga Tomina. Tou pa je tak bilou.

Mlajši so sprobavali, kak leko stoj prek potoka pride, ka nede emo mokri noug. Edni so skakali z bregja na bregj, drugi so škei plezati iz drejve na drejvo, vsiki od nji pa je spadno v vodou. Ostanu je samo eške mali Tomi. Od douma je že prineso žakeu iz plastike, ranč takšnoga, v sterom odavlejo umetni gnaj. Potegno si ga je više pojasa. Stoupo je nut v potok in pomalek skako po vodej, dokejč je nej prej prišo. Noge so ostanile sūje, ka bi bole sūje nej moge biti.

- *Na, ste vidli.* - se je vovtegnu, kak kakši korat. - *Ge sam kak Kristuš, odo sam po vodej, noge pa so ostanile sūje!*

Mlajši na drugom brgej potoka so najprva blejdi gratali. Na, brz po tistom, gda se je začo smedjati plebanoš za malim Tominom, ka ga je sploj vmpet nej vzeu, so se začali smedjati mlajši tó. Samo mali Tomi ji je z blejdim gledu pa si brodo, zakoj se sploj smedjejo.

Že na drugi den se je več niške nej spitavo, če njim Feri eške sploj fali pri malom potoki. Tam nin z brega, više potoka se je k njim že kobaco novu padaš, sestra od Djoužeka, mala Renata.

Žitek se pri Malom potoki vrta tadale.

Miki Roš

Pismo iz Sobote

Modrijaša za župana

V žitki je tak, ka gda si ka boukše želejš, lagvo opodiš. Vej pa me razmejte, nej? Nekak si želej, kak njemi nouva žena prinese vcejlak boukši pa ovakši žitek. Dapa že za mejesec ali pa dva človek gore pride, ka je vraga za vraga vomejno. Demo tada! Najde se leko kakši moški ali pa ženska, ka njemi ali njej v okou spadne novu auto. Kak bi pa nej, vej pa njemi reklama obečava, kak nede skur nika bencina nūco, kak de bole falo od najbole faloga autona. Ali, gda se vse vkuper potegne, človek brz gore pride, kak je nika nej šenki pa kak je tej novu auto eške bole drašgi od tistoga staroga. Dapa ge vam nešekm gučati od novu žen pa od novu autonov, liki od novoga župana, steroga je ranč eške nej edno leto nazaj doubou varaš Sobota.

Nej, ka bi stari župan biu trno lagvi župan pa človek, sploj vam ne gučim od toga. Istina pa je, ka lidge radi mam, ka se vsikiš telko cajta kaj vomeni. Pa smo v Soboti meli vūpanje, ka novu župan kaj trno novoga prineso s seuv, ka se iz njegve glave kaj takšnoga ovakšoga pa trno naprej valaun narodi. Ja, pa je rejšan nika vcejlak trno novoga voprineso za tej cajt, ka ga zovejmo demokracija. Vōrvali ali nej, dapa naš novu sobočki župan je naprej prineso nekše fele nouvo diktaturu. Rejšan! Prosim vas, ne se mi smedjati pa si od mene broditi, ka sam nouri gé, ka prej v tej cajt diktaturu vidim! Dapa vōrvlite mi, v Sloveniji pa v Soboti tó smo socializem vōmenili za demokracijo, v sterog de nam boukše šlau pa v sterog nede najbole moudri, po sterom mo se mogli mujs ravnati. Pa je

mogouče eno par lejt rejšan tak bilou.

Pa so prišla tista lejta, gda se je vse minilo. Najbole prednji so gratali tisti, ka so meli nut v svojoj partiji, v svojoj stranki napisano, ka so demokrati. Dapa kak so kormanj v roke vzeli, je demokracija preminoula, kak če bi je nigdar nej bilou. Tak nagnouk so gratali najbole čedni, najbole moudri, najbole naprej valaun, najbole od ľudstva postavleni za kormanj, najbole od boga poslani, pa od boga odebrani, ka so leko prednji. Na, zdaj pa te mam, ka smo proušili! Sobočki župan si je tó peldo vzeu po ovi novu prednji v Sloveniji tam v Lublani. Demokracija zdaj v Soboti tak vōvidi:

Če si ranč tak brodiš, kak si brodi naš župan, če delaš tak kak un, če ne povejš nika prouti njemi, te se boš ravno demokratično pa boš leko živo v meri pa v sreči.

Na, ste zdaj vidli, kakša demokracija nas je zaodla? Stoj si kak ovak brodi od našoga prednjoga v Soboti, boukše, ka od toga na glas ne guči. Tistim pa, ka gnako kokodačejo kak un, pa je mujs na glas kokodakati, ka do od toga gvūšno meli kakši hasek. Moja tašča Regina, trno čedna ženska, si od človeka, oblečenoga v demokracijo, brodi vcejlak ovak, kak pa ge.

- *Na, zdaj smo pa dun doubili človeka, ka red nareidi v tom našom varaši!* - je zalūbleno gledala njegvi kejp v novinaj. - *Vej je pa tou več nej red, ka vsikiš guči, ka ške pa vsikiš leko povej, ka njemi v glavou spadne! Nikši red pa dun mora biti! Nekak mora po stoli vdariti pa prajti, samo tak de, kak si ge brodim, vej*

sam pa ge najbole predjen v tom varaši!

Baug moj! Vse me je steplo, gda sam jo poslušou. Vej pa je takšo že preminoulo! Vej pa Titona pa Stalina, Brežnjeva pa drugih več nega na svejti! Vej so pa njihve ideje že davnik preminoule! Vej pa več nega ednoga človeka nad vsejmi, ka de gučo, ka je prav pa ka je nej! Dapa moja tašča Regina, trno čedna ženska, je od toga nej skela nika čūti.

- *Ti nika ne vejš!* - me je eške gnouk vzela ne red. - *Demokracijo se trbej navčiti, dokejč pa se jo eške včimo, nūcamo takše, kak je naš župan. Takši lidge nas navčijo, kak trbej živeti v demokraciji. Dapa najprva nas mora navčiti, pa kuman po tistom nut v njou stoupimo.* - ga je gledala eške bole zalūbleno. - *Un že vej, kak nas mora navčiti, ka mo vedli, kak tadale.*

Ja, lidge moji, padaši! Znouva smo doubili nouvoga vūčitelja. Tak je kak inda, gda so nas velki vūčitelji včili, kak moramo živeti socializem. Naši novu vūčitelji demokracije nas včijo, kak brezi nji nega demokracije. Te pa pravijo, kak se svejt vsikšo minuto, vsikšo sekundo vōmeni. Na, leko, ka je tou istina, vej se pa je pa vōmeniu na staro.

- *Ti nika ne razmejš.* - je gratala eške bole nevolousta moja tašča Regina, trno čedna ženska. - *Sto pa pravi, ka je staro nej dobro, pa stoj guči, ka je nouvo mujs najbouboukše.*

Boug moj, gnes sam gor prišo, ka si od toga ne brodi gnako samo moja tašča Regina, trno čedna ženska, liki dosta lidi, vcejlak preveč lidi. Zato pa takši modrijaši leko delajo, ka škejo, pa de v očaj ľudstva tou vsigdar najbouboukše. Lagvo, nej ka?

Miki

KOTIČEK

PORABJE IZ OBJEKTIVA

Med prijatelji v Monoštru

Skupina KZA Žalec je lani ob vstopu Slovenije v EU obiskala Slovence na Koroškem v Avstriji, letos pa si je izbrala obisk Slovencev v Porabju na Madžarskem. Prihodnje leto bomo obiskali še Slovence v Italiji.

Tudi tokrat je bila naša izvirna vodička Hermina Šegovc, ki nas je po prihodu v Monošter predala v spretno in varne roke gospe Marijane Sukič, novinarko ter glavne in odgovorne urednice časopisa Porabje. Po njeni zaslugi smo se v Monoštru in drugih krajih imeli lepo, dobro smo se počutili in veliko novega videli in izvedeli. Bila je enostavno imenitna. Spoznali smo lepo urejen Monošter s

tržnico, cerkvijo Sv. Gottharda, muzej Avgusta Pavla in predvsem Slovenski kulturni in informativni center. Dobro in lepo so nas postregli v hotelu Lipa, zanimiv je bil ogled filma Porabje nekoč in danes. Prijetno je bilo srečanje z župnikom na Gornjem Seniku Ferencem Merkljem. Žal smo samo preko filma spoznali delo kulturnih skupin in pevskih društev, ki delujejo v Monoštru in slovenskih vaseh. Morda bomo kdaj spoznali tudi »v živo«. Želimo si.

Slovencev v Porabju želimo dobro bivanje in ohranjanje slovenskega jezika, gospe Marijani Sukič pa se pristrčno zahvaljujemo, bila je odlična

popotnica po »naših« krajih in med našimi ljudmi.

Vsakemu v matični domovini bomo radi priporočali, da se odpravi na prijeten in koristen izlet v Porabje med naše drage Slovence. O prijetnem izletu bomo poročali tudi v našem regijskem časopisu Novi tednik, ki izhaja že 60 let.

Lep pozdrav bralcem časopisa Porabje, gospe Marijani Sukič pa veliko uspeha pri delu s sodelavci pri oblikovanju časopisa in dragocenih informacij.

Na fotografiji je naša skupina KZA Žalec po ogledu cerkve v Monoštru.

Tone Vrabl, novinar,
za skupino KZA Žalec

Nika za smej

Zakoj se pa tak veseli

Mala muš je etognauk na gostovanju bila, lev (oroszlán) se je ženo. Muš na gostovanju tak skače pa se veseli, ka go njeni padaš pita: »Kak pa tau, ka si tak fejš vesela pa rada?»

Muš pravi, ka zatok, ka se njeni brat ženi. Padaš pa zdaj etak pravi: »Tvoj brat, tvoj brat, no idi vragi!»

Muš se pa rekeče padaš v obraz pa ma etak pravi: »Vsi smo oroslange bili tačas, ka smo se nej oženili.»

Samo edno hibo ma

Juliška si je nika pripovedjala z možaum Lujzekom. Gnauk ma samo etak pravi: »Lujzek, vejš, ka je tvoja najvejša hiba?»

Lujzek pa: »No pa, ka je te moja velka hiba?»

Juliška pa: »Tau, ka ti vsakšomi somari istino daš.»

Lujzek pa: »Istino maš.»

Dober obed

Mlada vertinja Eva je etognauk tak domau iz dela čakala mladoga moza, ka ma je bogati obed skujala. Gda sta njiva obed zejla, Eva je tak bola natüma pitala moza Sanjina, kak se je vido njemi obed.

Šanji pa etak pravi pa se med tejm vteguje v svojom stauci: »Ti, draga moja, sau je ja fajna bila, škoda, ka si malo (h)rane dala vcu.»

Za nikoj nej

Lujza pa njeni mauš sta se radiva ojdla kaupat. G^ouk sta tü ranč v

Lenti šla pa sta se dobro mejla, fajna hladna je bila voda. Gda je njima više prišlo kaupanje, sta šla vo iz vode. Vsakši je rad bio, zato ka je Lujza velko mesto zasedla s svojimi 110 kilami. No pa te se je Lujza dojvdarila venej na koco, depa za edno malo jo je strašno sunce mantralo, zatok je etak pravla možej, steri je trno süji človek bio. »Anton, malo predme stani, malo mi senco drži.»

Anton je tak napravo, depa Lujza je v čemeraj etak krčala: »Človek, naj s takšim nikam gde. Vej pa eške redne sence nejma!»

I. B.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.